

ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำสันติสุขของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนใต้

Indicators of Peace Leadership for School Administrators in the Special Administration Zone in the Southern Border

ศรินทิพย์ ทะสระระ¹, ทิพมาศ เสวตวรโชติ², สันติ อุนจะนา³

Sarintip Tasara¹, Tippamas Sawetvorrachot², Santi Aunjanam³

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำสันติสุขของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนใต้ และ 2) ตรวจสอบโมเดลโครงสร้างตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำสันติสุขของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนใต้ ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 850 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นอย่างเป็นสัดส่วนใช้หลักการทางสถิติ วิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ Factor Analysis ในรูปแบบของการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบบมาตรวัดประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยค่าความสอดคล้องทั้งหมด เท่ากับ 0.97 และวิเคราะห์ความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ทั้งหมด มีค่าเท่ากับ 0.99 ผลการศึกษาพบว่า 1) ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำสันติสุข มี 5 องค์ประกอบหลัก 20 องค์ประกอบย่อย 100 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) ความสบายกาย มี 4 องค์ประกอบย่อย 20 ตัวบ่งชี้ 2) ความสบายใจ มี 4 องค์ประกอบย่อย 20 ตัวบ่งชี้ 3) ความสุข มี 4 องค์ประกอบย่อย 20 ตัวบ่งชี้ 4) ความสงบ มี 4 องค์ประกอบย่อย 20 ตัวบ่งชี้ และ 5) ความยุติธรรม มี 4 องค์ประกอบย่อย 20 ตัวบ่งชี้ และ 2) โครงสร้างตัวบ่งชี้ของภาวะผู้นำสันติสุข มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดีมาก พิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (χ^2) เท่ากับ 9.77 ค่าองศาอิสระ (df) เท่ากับ 5 ค่านัยสำคัญทางสถิติ (p -value) เท่ากับ 0.08 โดยค่าน้ำหนักองค์ประกอบหลัก มีค่าเป็นบวกตั้งแต่ 0.82 – 0.96 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 0.50 ทุกองค์ประกอบหลัก และค่าองค์ประกอบย่อยและตัวบ่งชี้ มีค่าเป็นบวกตั้งแต่ 0.47 – 1.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 0.30 ทุกตัว (ยูทอ ไกยวรรณ, 2557) และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า

คำสำคัญ: ตัวบ่งชี้, ภาวะผู้นำ, สันติสุข, เขตพัฒนาพิเศษ

¹ นักศึกษาหลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

¹ Ed.D. Student, Doctor of Education, Educational Administration, Mahamakut Buddhist University

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

² Assist. Prof. Dr., Educational Administration, Mahamakut Buddhist University, Advisor

³ อาจารย์ ดร., คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

³ Lecturer, Educational Administration, Mahamakut Buddhist University, Co-Advisor

Corresponding Author E-mail : sarintip42@gmail.com

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the peace leadership indicator for administrators in the special development zone of the southern border provinces and 2) to examine the module structure of peace leadership for administrators in the special development zone of the southern border provinces. The respondents were the administrators, teachers, and school boards; the total number of respondents was 850 selected through proportional stratified random sampling. Data were analyzed using Factor Analysis statistics in the form of Confirmatory Factor Analysis (CFA). The research instrument was the five-point rating scale questionnaire with high internal consistency ($\alpha = 0.99$) and content validity (IOC = 0.97). Confirmatory factor analysis (CFA) was conducted using SPSS software to analyze the data. The research results identified five leadership indicators with a total of 100 sub-indicators. These indicators encompassed: 1) physical happiness (4 sub-components, 20 indicators); 2) relaxation (4 sub-components, 20 indicators); 3) happiness (4 sub-components, 20 indicators); 4) peace (4 sub-components, 20 indicators); and 5) Justice (4 sub-components, 20 indicators). The Chi-Square test ($\chi^2 = 9.77$, $df = 5$, $p\text{-value} = 0.08$) supported the model's overall fit. Additionally, the Exploratory Factor Analysis (EFA) loadings ranged from 0.82 to 0.96 for overall, subcomponent, and indicator levels, exceeding the recommended threshold of 0.50. Furthermore, individual item loadings ranged from 0.47 to 1.00, surpassing the 0.30 cut-off point (Yuth Kaiyawan, 2557). These findings suggest statistically significant results at the .01 level.

Keywords: Indicator, Leadership, Peace, Special Development Zone

บทนำ

ในยุคปัจจุบัน การดำเนินงานในองค์กรไม่ว่าจะเป็นองค์กรภาครัฐหรือภาคเอกชนต้องเผชิญกับปัญหาต่อสภาวะการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรมและเทคโนโลยี และด้านอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปลี่ยนแปลงในยุคไทยแลนด์ 4.0 ซึ่งเป็นเรื่องของเศรษฐกิจที่ใช้ความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม และการให้บริการมูลค่าสูง ในขณะเดียวกันคนทำงานที่ใช้ทักษะน้อยก็ต้องปรับตัวไปสู่การทำงานที่ต้องใช้ความรู้ ความเชี่ยวชาญและทักษะขั้นสูงขึ้น จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารหรือผู้นำองค์กรที่จะนำพากลุ่มคนเหล่านั้น และนำพาองค์กรของตนไปสู่ความสำเร็จ บทบาทของผู้นำจึงเป็นสิ่งสำคัญและต้องได้รับการยอมรับ และมีการสนับสนุนจากผู้ใต้บังคับบัญชา นำมาซึ่งความสำเร็จและสามารถดำเนินงานได้บรรลุเป้าหมายขององค์กร (อนงค์ ไตวัลย์ และพัชรินทร์พร ภู่อภิสิตธิ์, 2562, น. 1) ผู้บริหารหรือผู้นำไม่ว่าหน่วยงาน

เล็กหรือหน่วยงานใหญ่ หน่วยราชการหรือหน่วยงานเอกชน ย่อมต้องมีบทบาทที่เป็นผลต่อความสำเร็จหรือประสิทธิภาพของงานเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นผู้บริหารหรือผู้นำจะต้องมีคุณสมบัติที่เหมาะสม มีพฤติกรรมในการนำที่ถูกต้อง เพราะความสำเร็จของงานทุกด้านในองค์กรขึ้นอยู่กับผู้นำหรือผู้บริหาร ซึ่งจะเป็นผู้วินิจฉัยสั่งการหรือตัดสินใจแก้ปัญหาต่างๆ เพื่อให้งานมีประสิทธิภาพ (Office of the National Education Commission, 2003, p. 247) ปัจจุบันพบว่าในองค์กรต่างๆ ยังมีปัญหาความขัดแย้งซึ่งส่งผลให้เกิดปัญหาด้านประสิทธิภาพในการทำงาน ทำให้บรรยากาศในการทำงานไม่ราบรื่น ดังนั้นองค์กรจึงต้องการความสามัคคีกันจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องมีผู้นำที่มีความคิดริเริ่มเพื่อสันติภาพ และให้เกิดการทำงานร่วมกันโดยต้องให้ความเคารพและไว้วางใจซึ่งกันและกันและเกิดสันติ

การบริหารองค์กรให้เกิดสันติสุข คือการบริหารองค์กรที่เป็นไปเพื่อสร้างประโยชน์สุขร่วมกันของผู้ที่เข้ามาเกี่ยวข้องทุกฝ่าย สร้างความรู้สึกหรืออารมณ์ ความสบายใจ ความพอใจความสนุก รวมทั้งความจำเป็นที่จะต้องมีการมีธรรมาภิบาลเป็นพื้นฐานในการวางนโยบายและกำหนดเป้าหมายของชาติตามแนวคิดความสมดุลรวมประชาชาติ ไม่ได้หมายความว่าความถึงแก่ความรู้สึกที่เกิดขึ้นเพียงชั่วขณะหนึ่ง เท่านั้น หากแต่ความสุขที่แท้จริงต้องไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีภาวะผู้นำของผู้บริหารที่จะสามารถนำพาองค์กรให้มีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันที่ปฏิบัติงานเพื่อมุ่งไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ร่วมกันได้ ภาวะผู้นำเปรียบเสมือนอาวุธประจำกายของผู้บริหารและผู้นำที่เป็นนักบริหารมืออาชีพที่สามารถสร้างอำนาจชักนำและมีอิทธิพลเหนือผู้อื่นตัวชี้วัดการนำของผู้บริหารที่ได้ชื่อว่ามืออาชีพคือผลสัมฤทธิ์และประสิทธิภาพของงานจากการศึกษาวิจัยของ นางลักษณ์ ลักษณะโกคิน (2562, น. 82) พบว่า ตัวชี้วัดความสันติภาพหรือสันติสุขในองค์กรประกอบด้วย การจัดการเพื่อสันติสุข ภาวะผู้นำเพื่อสันติสุข การกำกับดูแลเพื่อสันติสุข ความยุติธรรมเพื่อสันติสุข ที่ทำงานเพื่อสันติสุข ผลลัพธ์เพื่อสันติสุข นอกจากนี้ กุลธิดา ลิ้มเจริญ (2562, น. 50) ยังพบว่า กระบวนการพัฒนาภาวะผู้นำเพื่อสันติภาพมี 4 มิติการพัฒนา คือ บุคลิกภาพ พฤติภาพ จิตภาพ และปัญญาภาพ

จากปัญหาความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นและดำรงอยู่อย่างต่อเนื่องยาวนานมาจนถึงปัจจุบัน โดยที่สถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่ยังคงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดูไม่มีทีท่าว่าจะสงบลงได้อย่างยั่งยืน ซึ่งปัญหาในด้านต่างๆ อันเป็นสาเหตุของความรุนแรงซึ่งไม่ได้รับการแก้ไขอย่างเป็นรูปธรรมและเกิดผลสำเร็จอย่างแท้จริง ทั้งนี้เนื่องมาจากพื้นที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีลักษณะพิเศษไม่เหมือนกับพื้นที่ในภูมิภาคอื่น ๆ ของประเทศอยู่หลายประการ อันได้แก่ ความแตกต่างด้านภาษา ศาสนา ประเพณีและวัฒนธรรม รวมถึงรูปแบบวิถีชีวิตความเป็นอยู่อันเป็นอัตลักษณ์เฉพาะของประชากรในพื้นที่ การใช้กลวิธีในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ซึ่งมีความซับซ้อนทั้งด้วยสภาพพื้นที่และปัญหาที่สะสมมาเป็นเวลาหลายปี ซึ่งก็มีเหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นเสมอมา (จารึก ศิริบุษย์ และคณะ, 2560, น. 56) ดังนั้น จึงมีการบริหารจัดการพื้นที่ชายแดนใต้เป็นเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนใต้ ซึ่งประกอบด้วย จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี จังหวัดนราธิวาส จังหวัดสตูล และ 4 อำเภอ ของจังหวัดสงขลา คือ อำเภोजะนะ อำเภอนาหวี อำเภอบะบ้าย้อย และอำเภอเทพา ซึ่งเป็นพื้นที่ซึ่งมีความสำคัญในการพัฒนาและสร้างความมั่นคงระดับประเทศโดยได้รับการบรรจุไว้ในแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) นอกจากนั้นนโยบายของ

รัฐบาลยังให้ความสำคัญกับเรื่องนี้โดยในนโยบายหลัก ข้อ 8 การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาศักยภาพของคนไทยทุกช่วงวัย ข้อ 8.6 ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาทักษะทุกช่วงวัยลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และพัฒนาทักษะอาชีพทุกช่วงวัย (กีฬา) นโยบายเร่งด่วน ข้อ 9 การแก้ไขปัญหาเสพติดและสร้างความสงบสุขในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2564 วัตถุประสงค์ ข้อ 3 และ 4 แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579 การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ ยุทธศาสตร์การศึกษาเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ (พ.ศ. 2560-2579) ของกระทรวงศึกษาธิการ (6 ยุทธศาสตร์)

การจัดการศึกษาในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนใต้ แตกต่างจากการบริหารสถานศึกษาทั่วไปและยังมีสภาพปัญหาที่ต่างจากพื้นที่อื่น เพราะมีความแตกต่างด้านเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา วัฒนธรรม ปัญหาความยากจน ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ในการจัดการศึกษา เป็นต้น ที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและมาตรฐานการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นอย่างมากถึงแม้ว่ารัฐได้ใช้ความพยายามในการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่มาอย่างต่อเนื่อง (สมรัฐ แก้วสังข์ 2557, น. 2-3)

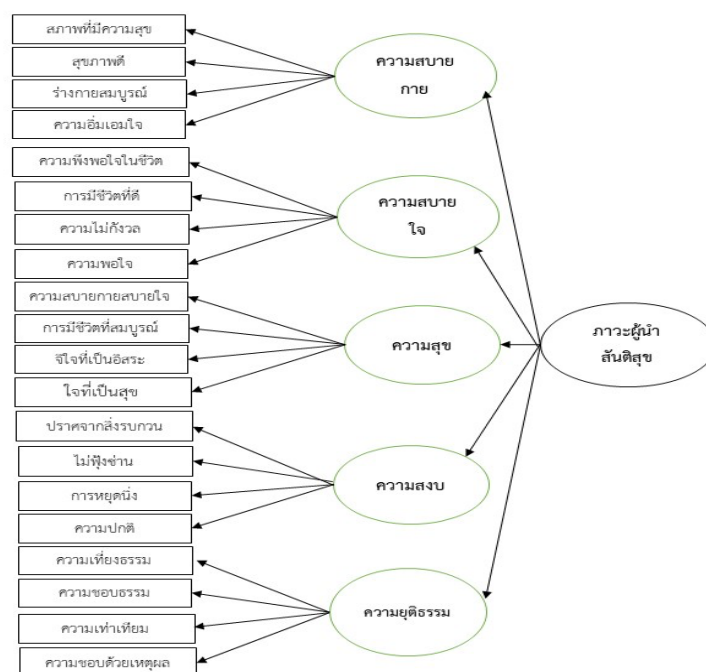
ผู้วิจัยเป็นผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนใต้มาเป็นเวลานาน ทำให้รับทราบถึงปัญหาความยากลำบากของผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็นอย่างดี โดยเฉพาะสภาพปัญหาที่พบในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา ได้แก่ เรื่องของสถานการณ์และความสงบ เรื่องยาเสพติด และเรื่องการเรียนการสอน ปัญหาของคุณภาพของผู้เรียนและผลการเรียน จะเห็นว่าเวลาที่มีการจัดอันดับในส่วนของการศึกษาโดยภาพรวมที่ออกมาแล้วทั้งภาษาไทยและวิทยาศาสตร์ จะมีส่วนกลางไม่ได้ นี่คือนิยามปัญหาใหญ่ที่พบในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนใต้ โดยเฉพาะประเด็นปัญหาทางการศึกษาอันเกิดจากสถานการณ์ความไม่สงบ ความไม่ปลอดภัย ความไม่เข้าใจกัน ความเชื่อและค่านิยม ส่งผลให้คุณครูมีการโยกย้ายบ่อย การพัฒนาการจัดการศึกษาก็ขาดช่วง ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ในการแก้ปัญหาในเรื่องของการเกิดเหตุความไม่สงบซึ่งจะต้องให้คุณครูระมัดระวังเรื่องความปลอดภัยตลอดเวลาทั้งเวลามาปฏิบัติหน้าที่และการเดินทางกลับจากปฏิบัติหน้าที่ เพราะตลอดเส้นทางเดินทางมาของครูล้วนแล้วแต่เป็นจุดที่เคยเกิดเหตุก่อการร้ายมาก่อน ซึ่งเหตุการณ์เหล่านี้ที่เกิดขึ้นในแต่ละครั้งส่งผลกระทบต่อด้านสุขภาพจิตและขวัญกำลังใจของครู ทำให้เกิดความวิตกกังวลความไม่ปลอดภัยในช่วงการเดินทางการปฏิบัติหน้าที่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่โรงเรียนจนกระทั่งกลับถึงที่พัก ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่ในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนใต้ จะต้องเป็นผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเพื่อให้เกิดสันติภาพ และสันติสุขในองค์กรเพื่อสร้างขวัญกำลังใจให้แก่สมาชิกในองค์กร โดยจะต้องกระทำทั้งทางกาย การสื่อสารทางวาจา เจตนารมณ์ทางใจเป็นหลักการ หลักปรัชญา เป็นนโยบาย ในผู้บริหาร ซึ่งเป็นเสมือนเสาหลักขององค์กร และเป็นผู้ร่วมงาน ทั้งต่อหน้า และลับหลัง ช่วยเหลือผู้ร่วมงานด้วยความเต็มใจ มีเมตตา มีมิตรไมตรีต่อกัน ด้วยเหตุผลและความสำคัญที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาภาวะผู้นำสันติสุขของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนใต้ โดยผู้วิจัยได้เลือกศึกษาตัวบ่งชี้ ภาวะผู้นำสันติสุขของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนใต้ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่อยู่ในความเสี่ยงของการเกิดความขัดแย้ง

ขาดความปลอดภัยในการดำเนินชีวิต มีความระแวงซึ่งกันและกันทำให้การทำงานร่วมกันขาดความไว้วางใจกันนั้น
ว่ามีตัวบ่งชี้ใดบ้างที่จะส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาประสบผลสำเร็จในการบริหารให้เกิดสันติสุขในองค์กรได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำสันติสุขของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ
จังหวัดชายแดนใต้
2. เพื่อตรวจสอบโมเดลโครงสร้างตัวบ่งชี้ของภาวะผู้นำสันติสุขของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่
พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนใต้

กรอบแนวคิดการวิจัย

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดภาวะผู้นำสันติสุข

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยใช้วิธีการสร้างและพัฒนาตัวบ่งชี้ โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันจากทฤษฎีและงานวิจัยรองรับโมเดล โดยมีขั้นตอนการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1,266 คน ครูผู้สอน จำนวน 26,507 คน และคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 11,394 คน ในสถานศึกษาเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนใต้ รวมทั้งสิ้นจำนวน 39,167 คน (ศูนย์ประสานงานและบริหารการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้, 2565, น. 10).

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) โดยใช้กฎอัตราส่วนระหว่างหน่วยตัวอย่างต่อจำนวนพารามิเตอร์ 20: 1 ตามหลักการของ โกวด์ (Gold, 1980, p. 163) ซึ่งมีจำนวนพารามิเตอร์ 51 พารามิเตอร์ ได้กลุ่มตัวอย่างรวมทั้ง 3 กลุ่ม จำนวนทั้งสิ้น 1,020 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่าง จากนั้นทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้หลักการทางสถิติ (Statistical Sampling Methods) โดยใช้เกณฑ์การคำนวณกลุ่มตัวอย่างแบบให้สัดส่วนของจำนวนโรงเรียนเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนใต้ ในอัตราประชากรต่อกลุ่มตัวอย่าง เท่ากับ (ประชากร 38.39:ต่อกลุ่มตัวอย่าง 1คน) เช่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 มีประชากร จำนวน 3,987 คน จากการคำนวณได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 104 คน เป็นต้น จากนั้นผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยสุ่มอย่างง่ายแบบไม่ใส่คืน (Without Replacement) โดยวิธีการใส่รายชื่อโรงเรียนของจำนวนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจำแนกตามเขตพื้นที่ที่ละเขต แล้วจับสลากรายชื่อโรงเรียน ซึ่งรายชื่อโรงเรียนที่จับได้ คือ กลุ่มตัวอย่าง และทำในวิธีการเดียวกันจนครบทั้ง 21 เขต จะได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 1,020 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ได้แก่ เพศ อายุวุฒิการศึกษาสูงสุด และประสบการณ์ในการทำงาน และตอนที่ 2 แบบสอบถามตัวบ่งชี้ของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนใต้ ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำแนกเนื้อหาตามองค์ประกอบหลัก และองค์ประกอบย่อย มีข้อความจำนวน 100 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้ 1) ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยขอหนังสือความร่วมมือในการเก็บจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อแจ้งให้โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างทราบและขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม 2) ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม พร้อมส่งแบบสอบถามถึงผู้อำนวยการโรงเรียน ในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนใต้ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ และขอความอนุเคราะห์ให้ตอบกลับภายใน 3 สัปดาห์ตามกำหนด ได้รับจำนวนแบบสอบถามคืน คิดเป็นร้อยละ 83.34 ของแบบสอบถามทั้งหมด และ 3) นำแบบสอบถามสมบูรณ์ จำนวน 850 ฉบับ มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อทำการวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมาย ผู้วิจัยได้นำโปรแกรมสำเร็จรูปดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าสถิติต่าง ๆ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2555, น. 36 – 37) ดังนี้ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างการวิเคราะห์ในขั้นนี้เป็นการวิเคราะห์ ให้ทราบลักษณะภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุวุฒิการศึกษาสูงสุด และประสบการณ์ในการทำงาน โดยใช้ค่าความถี่และร้อยละ 2) การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ของภาวะผู้นำสันติสุขของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ

จังหวัดชายแดนใต้ โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย 3) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) โดยการทดสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลโครงสร้างองค์ประกอบและกำหนดน้ำหนักตัวแปรย่อย และ 4) การตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยใช้ค่าสถิติที่จะตรวจสอบความตรงของโมเดล ดังนี้ 4.1) ค่าไค-สแควร์ (Chi-square Statistics) เป็นค่าสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานทางสถิติว่าฟังก์ชันความกลมกลืนมีค่าเป็นศูนย์ ถ้าค่าไค-สแควร์มีค่าต่ำมาก หรือยิ่งเข้าใกล้ศูนย์มากเท่าไร แสดงว่าโมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ 4.2) ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness-of Fit Index: GFI) ซึ่งเป็นอัตราส่วนของผลต่างระหว่างฟังก์ชันความกลมกลืนจากโมเดลก่อน และหลังปรับโมเดลกับฟังก์ชัน ความกลมกลืนก่อนปรับโมเดล ค่า GFI หากมีค่าตั้งแต่ 0.90 - 1.00 แสดงว่าโมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ 4.3) ดัชนีวัดความกลมกลืนที่ปรับแล้ว (adjusted goodness- of - fit index: AGFI) ซึ่งนำ GFI มาปรับแก้ โดยคำนึงถึงขนาดของอิสระ (df) ซึ่งรวมทั้งจำนวนตัวแปรและขนาดกลุ่มตัวอย่าง หากค่า AGFI หากมีค่าตั้งแต่ 0.90-1.00 แสดงว่าโมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และ 4.4) ค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (Root Mean Square Error of Approximation: RMSEA) เป็นค่าที่บ่งบอกถึงความไม่กลมกลืนของโมเดลที่สร้างขึ้นกับ เมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมของประชากร ซึ่ง ค่า RMSEA ต่ำกว่า 0.05 แสดงว่าโมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (ยุทธ ไกยวรรณ, 2557, น. 77-78)

ผลการวิจัย

1. การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำสันติสุขของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนใต้ ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำสันติสุข พบว่า องค์ประกอบหลัก 5 องค์ประกอบหลัก 20 องค์ประกอบย่อย 100 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) ความสบายกาย มี 4 องค์ประกอบย่อย 20 ตัวบ่งชี้ 2) ความสบายใจ มี 4 องค์ประกอบย่อย 20 ตัวบ่งชี้ 3) ความสุข มี 4 องค์ประกอบย่อย 20 ตัวบ่งชี้ 4) ความสงบ มี 4 องค์ประกอบย่อย 20 ตัวบ่งชี้ และ 5) ความยุติธรรม มี 4 องค์ประกอบย่อย 20 ตัวบ่งชี้มีความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ สามารถพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำสันติสุขของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนใต้ เพราะมีค่าสัมประสิทธิ์ การกระจายผ่านเกณฑ์ที่กำหนดทุกตัว ดังนี้

องค์ประกอบหลักทั้ง 5 องค์ประกอบของภาวะผู้นำสันติสุขของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนใต้ควรส่งเสริมและพัฒนาองค์ประกอบ เรียงลำดับจากค่ามากไปหาน้อย คือ ความสบายใจ ความสุข ความสบายกาย ความสงบ และความยุติธรรม ตามลำดับ

องค์ประกอบย่อยขององค์ประกอบหลักของความสบายกาย ควรให้ความสำคัญกับองค์ประกอบย่อย เรียงลำดับจากค่ามากไปหาน้อย คือ ร่างกายสมบูรณ์ ความอึดเอนใจ สุขภาพดี และสภาพที่มีความสุขตามลำดับ

องค์ประกอบย่อยขององค์ประกอบหลักความสบายใจ ควรให้ความสำคัญกับองค์ประกอบย่อย เรียงลำดับจากค่ามากไปหาน้อย คือ การมีชีวิตที่ดี ความพึงพอใจในชีวิต ความพอใจ และความไม่กังวล ตามลำดับ

องค์ประกอบย่อยขององค์ประกอบหลักความสุข ควรให้ความสำคัญกับองค์ประกอบย่อย เรียงลำดับจากค่ามากไปหาค่าน้อย คือ การมีชีวิตที่สมบูรณ์ ความสบายกายสบายใจ การมีจิตใจที่อิสระ และใจที่เป็นสุข ตามลำดับ

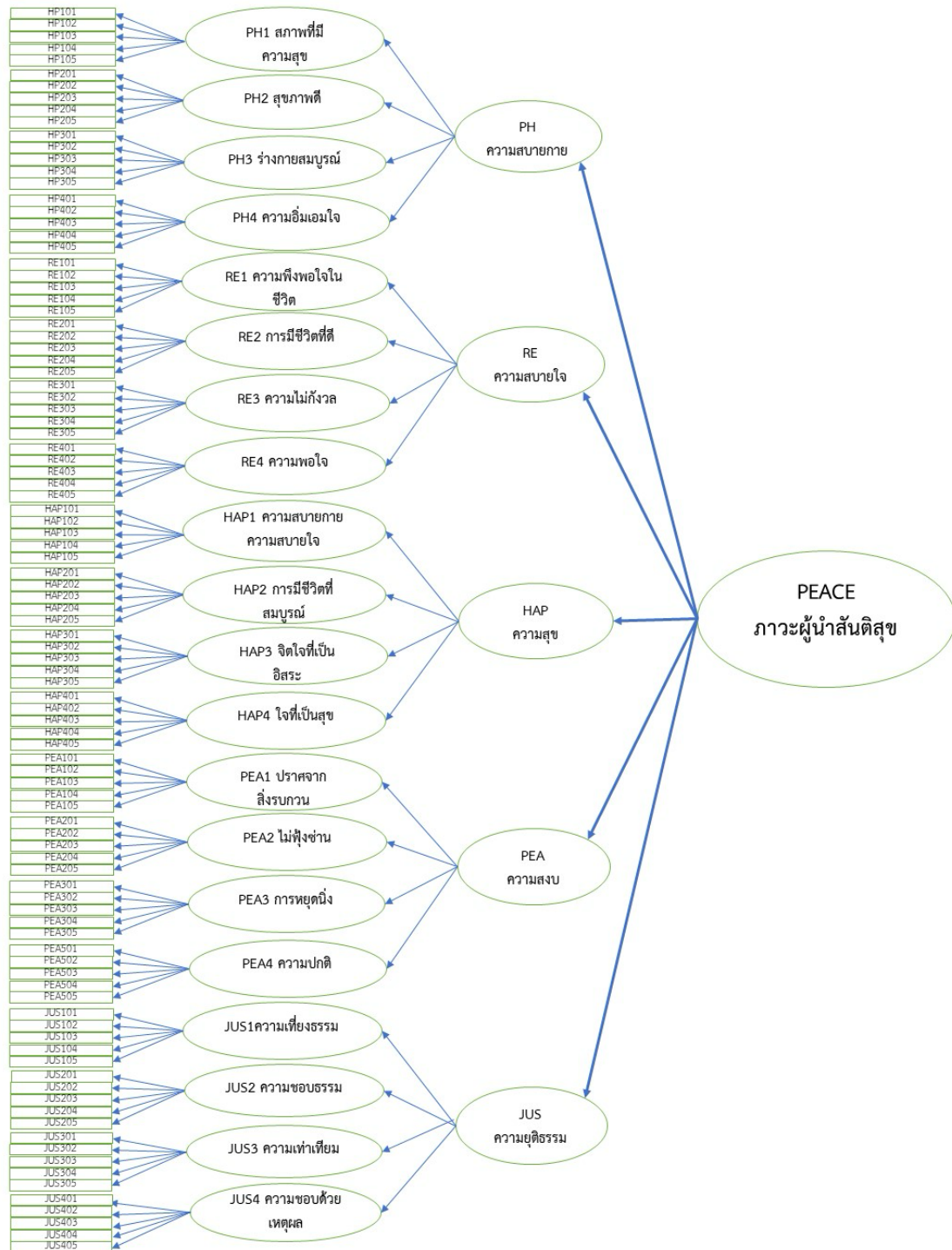
องค์ประกอบย่อยขององค์ประกอบหลักความสงบ ควรให้ความสำคัญ กับองค์ประกอบย่อย เรียงลำดับจากค่ามากไปหาค่าน้อย คือ ไม่ฟุ้งซ่าน ความปกติ หยุดนิ่ง และ ปราศจากสิ่งรบกวน ตามลำดับ

องค์ประกอบย่อยขององค์ประกอบหลักความยุติธรรม ควรให้ความสำคัญกับองค์ประกอบย่อย เรียงลำดับจากค่ามากไปหาค่าน้อย คือ ความเที่ยงธรรม ความชอบด้วยเหตุผล ความเท่าเทียม และ ความชอบธรรมตามลำดับ

2. ผลการตรวจสอบโมเดลโครงสร้างของตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำสันติสุขของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนใต้สังเคราะห์มาจากทฤษฎีและงานวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีการทดสอบตามลำดับดังนี้ คือ 1) การทดสอบโมเดลในระดับตัวบ่งชี้ของแต่ละองค์ประกอบย่อยที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน และ 2) ทดสอบโมเดลในระดับองค์ประกอบย่อยของแต่ละองค์ประกอบหลัก และ 3) การทดสอบโมเดลในระดับองค์ประกอบหลักของตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำสันติสุขของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนใต้ ของผู้อำนวยการโรงเรียน ครู และ คณะกรรมการสถานศึกษาในสถานศึกษาเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนใต้ จึงสรุปผลตามลำดับดังนี้

2.1 การทดสอบโมเดลในระดับตัวบ่งชี้ของแต่ละองค์ประกอบย่อยที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันเพื่อสร้างสเกลองค์ประกอบ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวบ่งชี้ทั้ง 100 ตัวบ่งชี้ พบว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดีมาก และค่าน้ำหนักของตัวบ่งชี้ทั้ง 100 ตัวบ่งชี้ในแต่ละองค์ประกอบย่อย มีค่าเป็นบวกซึ่งเกินเกณฑ์ที่กำหนด คือ 0.30 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า

2.2 ทดสอบโมเดลในระดับองค์ประกอบย่อยของแต่ละองค์ประกอบหลักเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองจากตัวบ่งชี้ใหม่ 20 ตัวบ่งชี้ ซึ่งได้จากสเกลองค์ประกอบที่สร้างขึ้น และองค์ประกอบหลัก 5 องค์ประกอบ มาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองเพียงครั้งเดียว ก่อนทำการวิเคราะห์องค์ประกอบได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบย่อยทั้ง 20 องค์ประกอบ พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันขององค์ประกอบย่อย ทั้ง 20 องค์ประกอบย่อยมีความสัมพันธ์กันเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01 ($p < .01$) ทุกค่า และผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองของตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำสันติสุขของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนใต้ พบว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดีมาก และค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้ทั้ง 5 องค์ประกอบหลัก มีค่าเป็นบวกและมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า เรียงลำดับจากค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากไปหาน้อย คือ ความสบายใจ (Relax) ความสุข (Happiness) ความสบายกาย (Physical happiness) ความสงบ (Peace) และความยุติธรรม (Justice) ตามลำดับ

รูปที่ 2 แสดงโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสามของตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำสันติสุขของ
ผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนใต้

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองเพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำสันติสุขของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนใต้

องค์ประกอบย่อย	เมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบ			สัมประสิทธิ์พหุการณ (R ²)	สัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบ(FS)	ความคลาดเคลื่อนของตัวบ่งชี้ (e)
	λ	SE	t			
การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับแรก						
องค์ประกอบหลัก 1 ความสบายกาย (Physical happiness)						
PH1	0.69	0.40	18.92**	0.47	-0.10	0.06
PH2	0.83	0.33	27.90**	0.69	0.31	0.03
PH3	0.95	0.29	36.99**	0.90	0.63	0.01
PH4	0.86	0.02	36.99**	0.74	1.58	0.03
องค์ประกอบหลัก 2 ความสบายใจ (Relax)						
RE1	0.96	0.41	33.40**	0.92	2.26	0.00
RE2	0.98	0.45	30.40**	0.95	-0.03	0.00
RE3	0.86	0.29	38.76**	0.74	0.22	0.00
RE4	0.90	0.02	38.76**	0.80	1.43	0.00
องค์ประกอบหลัก 3 ความสุข (Happiness)						
HAP1	0.98	0.58	25.50**	0.95	0.61	0.00
HAP2	0.99	0.52	23.20**	0.97	-0.33	0.00
HAP3	0.92	0.58	21.06**	0.84	0.61	0.00
HAP4	0.73	0.03	21.06**	0.53	0.44	0.00
องค์ประกอบหลัก 4 ความสงบ (Peace)						
PEA1	0.89	0.18	41.66**	0.84	1.31	0.00
PEA2	0.94	0.17	44.67**	0.77	1.98	0.00
PEA3	0.93	0.17	51.15**	0.87	0.08	0.00
PEA4	0.94	0.02	51.15**	0.77	0.23	0.00
องค์ประกอบหลัก 5 ความยุติธรรม (Justice)						
JUS1	1.00	0.00	190.82**	0.99	2.16	0.00
JUS2	0.87	0.01	49.61**	0.75	-0.26	0.00
JUS3	0.99	0.00	158.51**	0.98	0.38	0.00
JUS4	0.99	0.00	158.51**	0.97	-0.70	0.00
การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง						
PH	0.91	0.03	23.08**	0.83	-	-
RE	0.96	0.03	26.36**	0.92	-	-
HAP	0.96	0.03	25.18**	0.93	-	-
PEA	0.91	0.03	35.39**	0.82	-	-
JUS	0.82	0.02	35.37**	0.66	-	-
Chi-Square = 9.770 df = 5 Relative Chi-Sq = 1.954 p - value = .082						
GFI = .999 AGFI = .952 CFI = 1.000 RMSEA = .034						

** $p < .01$

รูปที่ 3 แสดงโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำสันติสุขของผู้บริหาร
สถานศึกษาในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนใต้

2.3 การตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลมาคัดเลือกตัวบ่งชี้ที่แสดงว่า มีค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างหรือค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ที่มากกว่า 0.50 สำหรับองค์ประกอบหลัก และ เท่ากับหรือมากกว่า 0.30 สำหรับองค์ประกอบย่อยและตัวบ่งชี้ (ยุทธ ไกยวรรณ, 2557, น. 77-78) ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ว่าค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ขององค์ประกอบหลักทั้ง 5 องค์ประกอบหลัก มีค่าเป็นบวก มีค่าตั้งแต่ 0.91 - 0.96 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งเนื้อหาในการอภิปรายออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1) ความเหมาะสมขององค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อย และตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำสันติสุขของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อคัดสรรกำหนดไว้ในโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้าง 2) ทดสอบโมเดลในระดับองค์ประกอบย่อยของแต่ละองค์ประกอบหลัก และโมเดลในระดับองค์ประกอบหลักของภาวะผู้นำสันติสุขของผู้บริหารสถานศึกษาที่พัฒนาขึ้น กับข้อมูลเชิงประจักษ์ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง และ 3) การตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลมาคัดเลือกตัวบ่งชี้ที่แสดงว่ามีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ตามเกณฑ์ที่นำมาอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

1. ความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำสันติสุขของผู้บริหาร พบว่า ค่าเฉลี่ยและค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ในระดับตัวบ่งชี้ทุกตัวบ่งชี้ ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของทิพมาศ เสวตวรโชติ

(2559, น. 175) ได้กล่าวว่า โมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างหากได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบและสังเคราะห์แนวคิดจากนักวิชาการหลาย ๆ ท่าน เพื่อให้ได้กรอบแนวคิดที่ชัดเจนเหมาะสม และได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยจึงได้กรอบแนวคิดที่เหมาะสม จึงทำให้ผลการวิจัยดังกล่าวผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ดังนี้

องค์ประกอบความสบายกาย องค์ประกอบความสบายใจ องค์ประกอบความสุข องค์ประกอบความสงบ และองค์ประกอบความยุติธรรม พบว่ามีค่าเฉลี่ย และค่าสัมประสิทธิ์การกระจายผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ทุกตัว ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก ความสบายกายหรือ ความสุขทางกายเป็นปัจจัยแรก ๆ ที่ทำให้ทุกคนในองค์กร ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร หรือ สมาชิกทุกคนในองค์กรหรือหน่วยงานรู้สึกว่าเป็นสิ่งสำคัญ และส่งผลต่อการทำงานหรือการปฏิบัติงานร่วมกันอย่างมีความสุข และเกิดสันติสุข ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาความตระหนักถึงความสำคัญของความสุขเป็นหลักในการทำงานร่วมกัน เนื่องจากความสุข ความสงบสุข ประกอบด้วยหลายส่วนในชีวิตมาประกอบกัน ได้แก่ ความสบายกายสบายใจ การมีชีวิตที่สมบูรณ์ การมีจิตใจที่อิสระ ใจที่เป็นสุข ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ประภาส แก้วเกตุพงษ์ (2563, น. 508-518) ให้ความหมายสันติสุข หมายถึง ความสุขที่มีลักษณะแห่งความเงียบ ความสะอาด ความเย็นใจ สอดคล้องกับแนวคิดของ กฤษฎา เดชนะ (2543, น. 23) ที่กล่าวไว้ว่า ความพึงพอใจ หรือความสบายใจ หมายถึง ความรู้สึกหรือ ทศนคติของตนต่อสิ่งของหรือบุคคลในทางบวกจะแสดงออกมาในรูปของความรู้สึกที่ชอบมากชอบน้อยพอใจมากพื่อน้อยต่อสิ่งนั้น ๆ หรือบุคคลนั้น ๆ สอดคล้องกับแนวคิดของ พัทธ ธีลารัตน์ (2560 น. 99-111) ที่กล่าวไว้ว่า สันติสุข คือ ความสุขที่มีลักษณะแห่งความเงียบ ความสะอาด ความเย็นใจ เป็นความสุขที่เกิดจากภาวะแห่งความสงบ สอดคล้องกับแนวคิดสันติ อุณจะนา (2559, น. 139) กล่าวว่า การสร้างความสัมพันธ์ในการทำงานช่วยเหลือซึ่งกันและกันในกลุ่มบรรลุเป้าหมายเดียวกันก็จะเกิดความสำเร็จสูงสุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรากร ทรัพย์วิระปะกร และ เกรียงศักดิ์ รัฐกุล (2560 น. 55) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสุขใจของนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาการวิจัยนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสุขใจของนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้ (1) นิสิตคณะศึกษาศาสตร์มีความสุขโดยรวมอยู่ในระดับมาก (2) นิสิตกลุ่มที่มีต้นทุนจิตวิทยาเชิงบวกสูงจะมีความสุขมากกว่า กลุ่มที่มีต้นทุนจิตวิทยาเชิงบวกต่ำ (3) นิสิตกลุ่มที่มีความสัมพันธ์กับครอบครัวและเพื่อนสูงจะมีความสุขมากกว่า กลุ่มที่มีความสัมพันธ์กับครอบครัว และเพื่อนต่ำ (4) นิสิตกลุ่มที่มีความสามารถในการเผชิญความเครียดสูง จะมีความสุขมากกว่า กลุ่มที่มีความสามารถในการเผชิญความเครียดต่ำ เช่นเดียวกับแนวคิดของ จุฑามาศ พันธุ์ทอง (2563, น. 43) ความสงบแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล บางคนรู้สึกสงบเพราะสัมผัสทางกายที่พบเจอจากประสาทสัมผัสทั้ง 5 ในขณะที่บางคนรู้สึกสงบเพราะได้รับพัฒนาจิตใจ และสอดคล้องกับนฤมล จิตรเอื้อ และวิโรจน์ เจษฎาลักษณ์ (2561, น. 349-280) ได้กล่าวถึง การรับรู้ความยุติธรรม ในองค์กร หมายถึง การตีความหรือการรับรู้ของพนักงานว่าได้รับผลตอบแทนและได้รับการปฏิบัติในเรื่องต่าง ๆ ด้วยความเป็นธรรม ทั้งในด้านผลตอบแทน กระบวนการในการพิจารณากำหนดผลตอบแทน การปฏิสัมพันธ์ต่อกันระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา

2. การทดสอบโมเดลในระดับตัวบ่งชี้ของแต่ละองค์ประกอบย่อยที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ด้วยการวิเคราะห์ องค์ประกอบเชิงยืนยัน และทดสอบโมเดลในระดับองค์ประกอบย่อยของแต่ละองค์ประกอบหลัก และโมเดลในระดับองค์ประกอบหลักของภาวะผู้นำสันติสุขของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนใต้ ที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง ซึ่งผลการ

วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่งของแต่ละองค์ประกอบย่อยทั้ง 5 โมเดล พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดีมาก และค่าน้ำหนักของตัวบ่งชี้ทั้ง 100 ตัวบ่งชี้ ในแต่ละองค์ประกอบย่อย มีค่าเป็นบวก ซึ่งเกินเกณฑ์ที่กำหนด คือ 0.30 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับทุกค่า และผลจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองของตัวบ่งชี้โรงเรียนสุจริตในสถานศึกษาประถมศึกษา พบว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดีมากค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้ทั้ง 5 องค์ประกอบหลักมีค่าเป็นบวก และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร งานวิจัย และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้กรอบแนวคิดที่ชัดเจนและเหมาะสม ในการดำเนินการตามกระบวนการสร้างตัวบ่งชี้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นวรัตน์ ไชยมภู (2562, น. 112) ได้เสนอ แนวคิดหลักการสร้างตัวบ่งชี้ ไว้ 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) กำหนดวัตถุประสงค์ในการพัฒนาตัวบ่งชี้ 2) นิยามตัวบ่งชี้จากการทบทวนวรรณกรรม 3) สร้างเครื่องมือสำหรับวัดตัวบ่งชี้โดยใช้แบบสอบถาม 4) วิเคราะห์ตัวบ่งชี้ และ 5) ตรวจสอบคุณภาพตัวบ่งชี้ด้านความเที่ยง ความตรง ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม และความเชื่อถือได้ จึงทำให้ตัวบ่งชี้ทุกตัวผ่านกระบวนการทั้งหมดมีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ต่อไป

3. การตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลมาคัดเลือกตัวบ่งชี้ ที่แสดงว่ามีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (factor loading) ที่มากกว่า 0.50 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม สำหรับองค์ประกอบหลัก และเท่ากับหรือมากกว่า 0.30 สำหรับองค์ประกอบย่อยและตัวบ่งชี้ ซึ่งมีข้อค้นพบจากการวิจัย พบว่า ทุกองค์ประกอบหลักมีค่าน้ำหนักสูงกว่า 0.50 ทุกองค์ประกอบ โดยมีค่าน้ำหนักขององค์ประกอบเรียงตามลำดับจากมากหาน้อย ดังนี้ ความสบายกาย (0.96) ความสบายใจ (0.96) ความสุข (0.91) ความสงบ (0.91) ความยุติธรรม (0.86) ทั้งนี้อาจเนื่องจาก ภาวะผู้นำสันติสุขของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษชายแดนใต้ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีลักษณะแตกต่างไปจากพื้นที่ปกติ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีหลักในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้พัฒนาโดยใช้หลักการในด้านของการบริหารให้ผู้ร่วมงานเกิด สบายกาย ความสบายใจ ความสุข ความสงบ และความยุติธรรม ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ กับงานวิจัยของ กุลธิดา ลิ้มเจริญ (2562, น. 141) ได้ศึกษาวิจัย กระบวนการพัฒนาภาวะผู้นำเพื่อสันติภาพตามแนวพุทธบูรณาการ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีภาวะผู้นำเพื่อสันติภาพในวิทยาการสมัยใหม่และในพระพุทธศาสนาเถรวาท 2) พัฒนาระบบการพัฒนาภาวะผู้นำเพื่อสันติภาพตามแนวพุทธบูรณาการ และ 3) เพื่อเสนอกระบวนการพัฒนาภาวะผู้นำเพื่อสันติภาพตามแนวพุทธบูรณาการ ผลการวิจัยพบว่า ผลการศึกษวิจัยพบว่าแนวคิดภาวะผู้นำเพื่อสันติภาพในวิทยาการสมัยใหม่ ต้องเป็นผู้นำที่เคารพในชีวิตของเพื่อนร่วมโลก ตระหนักถึงภัยที่ไม่มีที่สิ้นสุดของการใช้ความรุนแรง มุ่งเน้นความสัมพันธ์ของสังคมในเชิงพหุนิยม การเคารพความแตกต่าง และการใช้ลักษณะของความแตกต่าง ให้เกิดการสร้างสรรค์ มีความร่วมมือร่วมใจกันและกัน มีสัจจะ

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำโมเดลที่พัฒนาขึ้นไปใช้เป็นกรอบนโยบาย แนวทาง การพัฒนาภาวะผู้นำสันติสุขของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจชายแดนใต้ เพื่อสร้างความสงบสุขของบุคลากรในการทำงานและการอยู่ร่วมกันในการพัฒนาองค์กร หน่วยงาน สถานศึกษา เป็นต้น

1.2 ผู้อำนวยการโรงเรียนควรศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำสันติสุขที่พัฒนาขึ้นแล้วนำองค์ประกอบไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาบุคลากรและการดำเนินงานของโรงเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับโรงเรียนสุจริตในสถานศึกษา เพื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพในการอธิบายภาวะผู้นำสันติสุขได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

2.2 ควรทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยอาจนำเอาผลการวิจัยนี้เป็นแนวทางพัฒนาไปใช้พัฒนาสถานศึกษาโดยทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม

2.3 ควรทำการศึกษาวิจัยและพัฒนาโดยใช้โมเดลที่ได้รับการทดสอบจากงานวิจัยนี้เป็นแนวทางเพื่อเป็นโปรแกรมในการฝึกอบรม และพัฒนาภาวะผู้นำสันติสุขแบบบูรณาการอันจะส่งผลถึงคุณภาพการศึกษาต่อไป

2.4 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำสันติสุขในสังกัดอื่น หรือพื้นที่ปกติเพื่อให้ได้ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำสันติสุขที่เหมาะสมกับบริบทนั้น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- กฤษฎา เดชนะ. (2543). ความพึงพอใจของผู้ต้องขังวัยหนุ่มต่อการจัดสวัสดิการผู้ต้องขัง: ศึกษาเฉพาะกรณีผู้ต้องขังทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง (สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- กุลธิดา ลิ้มเจริญ. (2562). กระบวนการพัฒนาภาวะผู้นำเพื่อสันติภาพตามแนวพุทธบูรณาการ (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.
- จารึก ศิริพงษ์ และคณะ. (2560). กระบวนการสื่อสารเพื่อสร้างเสริมสันติของผู้นำทางสังคมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้. ปัตตานี: (รายงานการวิจัย). มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี.
- จุฑามาศ พันธุ์ทอง. (2563). ความสงบสุขในชีวิต. วารสารปรัชญาอาศรม, 2(2), 83-91.
- ทิพมาศ เสวตวรโชติ. (2559). ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำแบบบูรณาการสำหรับผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, นครปฐม.
- นงลักษณ์ ลักษณะโกคิน. (2562). การสร้างตัวชี้วัดองค์กรสันติสุขในพุทธศตวรรษที่ 26 (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2555). สถิติชวนใช้. กรุงเทพฯ: โอคอนพรีนติ้ง.
- นฤมล จิตรเอื้อ และวิโรจน์ เกษภูาลักษณ์. (2561). การรับรู้ความยุติธรรมในองค์กรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทำงานอย่างสร้างสรรค์และผลการปฏิบัติงานเชิงนวัตกรรมผ่านความผูกพันต่อองค์กรด้านจิตใจของอาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต. 14(2), 349-280.

- นวรรตน์ ไวมณู. (2562). การสังเคราะห์ตัวบ่งชี้และองค์ประกอบที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคใต้ (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, สงขลา.
- ประภาส แก้วเกตุพงษ์. (2563). ความเข้าใจเรื่องปาฏิหาริย์ในพระพุทธศาสนา. วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอรัญญิก, 9(1), 508-518.
- พัชรี ศิลารัตน์. (2560). ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านในเขตตำบลเหนือเมือง อำเภอเมือง จังหวัดอรัญญิก. วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอรัญญิก, 6(2), 99-111.
- ยุทธ โกยวรรณ. (2557). การวิเคราะห์สถิติหลายตัวแปรสำหรับงานวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรากร ทรัพย์วิระปะกร และเกรียงศักดิ์ รัฐกุล. (2560). ความสุขใจของนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. วารสารศึกษาศาสตร์, 28(1), 55-68.
- ศูนย์ประสานงานและบริหารการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้. (2565). แผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้. ยะลา: ศูนย์ประสานงานและบริหารการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้.
- สมรัฐ แก้วสังข์. (2557). องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- สันติ อุณจะนา. (2559). ตัวบ่งชี้ความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้สำหรับบุคลากรสังกัดมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, นครปฐม.
- อนงค์ ไต้วัลย์ และพัชรินทร์พร ภู่อภิสิทธิ์. (2562). ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง การปรับตัวของผู้ตามและผลการดำเนินงานของผู้ตาม ในยุคไทยแลนด์ 4.0: กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- Lindeman, R.Z., Merenda, P.F., & Gold, R. Z. (1980). *Introduction to bivariate and multivariate analysis*. Glenview, Illinois: Scott, Foreman and Company.
- Office of the National Education Commission. (2003). *National Education Act B.E. 2542 (1999) and Amendments (Second National Education Act B.E. 2545 (2002)*. Bangkok. Pimdeekarnpim.

การอ้างอิงบทความ

ศรินทร์ทิพย์ ทะสระระ, ทิพนาศ เสวตวรโชติ และ สันติ อุณจะนา. (2567). ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำสันติสุขของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนใต้. *e-Journal of Education Studies, Burapha University*, 6(2), 32-46. สืบค้นจาก <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/ejes/article/view/271993>

